

Kronika

mesta

rok 1992

Január

Komentár [Ú1]:

V tomto roku prevzal štafetu vedenia kroniky Ing. Karol Kiss, ktorý v úprimnej snahe priblížiť budúcnosti udalosti tohoto mesta zaznamenáva:

- Nový rok 1992 nás privítal neobyčajnou snehovou kalamitou. Cestné komunikácie boli pre dopravné vozidlá, ale aj pre chodcov ťažko priechodné. Mechanizmy na odstraňovanie snehu však v krátkom čase pomohli túto situáciu zvládnuť.
- V Zlatomoraveckej nemocnici sa 1. januára o 8.⁰⁰ h narodil ako prvý občan v tomto zariadení Roman Borkovič zo Slažian.
- Združenie podnikateľov Tekov 18. 1. v hoteli Benkovič usporiadalo seminár pre svojich členov, orientovaný na aktuálne informácie o živnostenskom zákone.
- V druhom januárovom týždni došlo k výpadku teplej vody z centrálného tepelného zdroja, ktorý bol zapríčinený menej hodnotným palivom s nízkou výhrevnosťou.
- Približne 200 detí sa zúčastnilo 20. januára na zimnom štadióne na zábavnom podujatí, ktoré pripravil Dom detí a mládeže. 50 karnevalových masiek súťažilo o atraktívne ceny.
- Dom detí a mládeže v spolupráci so základnými školami v meste pripravil aj zábavno-súťažné popoludnie pod názvom „Veselo do nového roka“.
- 30. januára navštívil primátora mesta podpredseda SNR a riaditeľ podniku Hydrostav Ing. Ivan Čarnogurský, ktorý ho informoval o zámeroch tehliarskeho podniku v Zlatých Moravciach o predpokladanom dodávateľskom vzťahu s a.s. Calex. V tejto súvislosti spomenul i zámer postupne presťahovať stavebné kapacity z Mochoviec do Zlatých Moraviec, čo by sa prejavilo v zriadení závodu v našom meste.
- V tomto mesiaci sme si pripomenuli 233 výročie narodenia básnika a národného buditeľa Vojtecha Šimku, ktorý patril k bernolákovskej generácii.
- Podľa Obvodného úradu práce v Zlatých Moravciach bolo k 31.12.1991 oficiálne registrovaných 2370 nezamestnaných.

Február

- Zápis prvého do školy sa uskutočnil v dňoch 10-14 februára. Základná škola na Pribinovej ulici zriadila jednu triedu prvého, ZŠ na Robotníckej ulici tri triedy, ZŠ na Mojmirovej ul. tiež 3 triedy a ZŠ na Slnečnej dve triedy.
- Vzácného životného jubilea 70 rokov sa dožil dlhoročný funkcionár a aktívny člen Telovýchovnej jednoty Slávia teraz KST Jednoty Sokol Zlaté Moravce pán Eugen Štíft.
- Nemocnica s poliklinikou v Zlatých Moravciach získala sanitku rýchlej pomoci Renault a bolo zriadené anesteziologicko-resuscitačné oddelenie, ktoré doteraz v našej nemocnici absentovalo. Jeho primárom sa stal MUDr. Zoltán Szobi.
- Mestské zastupiteľstvo na svojej ôsmej schôdzi konanej 6.2.1992 schválilo do funkcie riaditeľa Záhradníckych služieb

mestského podniku v Zlatých Moravciach pána Mariana Tomajku. Na tomto zasadnutí bol schválený vstup mesta Zlaté Moravce do regiónu „Mochovce“.

- Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov Z. Moravce-Chyzerovce zriadila záhradnú osadu pre svojich 21 členov. Osada bola vytvorená na Pažitkách pri Žitave, ktoré predtým boli miestnym smetiskom.
- Vo februári sa uskutočnilo v areáli Topoľčianskeho zámku stretnutie záujemcov o genealogicko-heraldický klub pri miestnej organizácii Matice slovenskej v Zlatých Moravciach.
- Koncom mesiaca prevzal riaditeľ Gymnázia J. Kráľa v Zlatých Moravciach Dr. Milan Šumný návrh na udeľovanie „Ceny profesora MUDr. Rudolfa Koreca DrSc“ a to pre najlepšieho absolventa, absolventku gymnázia v školskom roku s odmenou po 1000 Kčs

Marec

- Tretieho marca popoludní na námestí Andreja Hlinku sa konala oslava mestských fašiangov. Na programe participovali: Dychový orchester Závodného klubu Calex, Ženský spevácky zbor „Callexanka“ a Folklórny súbor „Inovec“.
- 4. marca vystúpila v MsKS členka Divadla Andreja Bagara z Nitry, naša rodáčka Jana Bittnerová s monodráma divadelnej hry Salome.
- V prvom marcovom týždni navštívili Stredné odborné učilište poľnohospodárske učiteľia z flámskej školy „Pito“ - Stabrock z Belgicka páni De Beeck, Hermans, Moreau, Van Hooybonck. Stretnutie sa uskutočnilo v rámci realizácie programu „Heuras“ t.z.v „Pedagogické dvojčatá“. Na programe sú zainteresované vždy dve školy, belgická a slovenská. Vzájomná dohoda oboch škôl spočíva vo výmene 35 žiakov ročne.
- 11. marca sa uskutočnila v priestoroch MsKS súťaž Obvodného kola v umeleckom prednese poézie a prózy „Hviezdoslavov Kubín.“
- 13. marca bola dražba prevádzkových jednotiek v Zlatých Moravciach. Vydražený bol sklad nábytku na Župnej ulici, požičovňa priemyselného tovaru, farby laky, denná vináreň spolu s bazárovou predajňou na Bernolákovej ulici, autodoprava na Tekovskej ulici, nástrojareň a garáž na Viničnej ulici.
- Študenti Gymnázia J. K. v Zlatých Moravciach nacvičili divadelnú hru od Jozefa Holého „Kubo“. Režijne hru naštudoval pán prof. Alojz Valach.
- 20. marca v hoteli Benkovič sa konala ustavujúca schôdza Únie nevidiacich a slabozrakých zo zlatomoraveckého obvodu. Predsedom výboru sa stal v.d.p farár Bachan z Veľkých Vozokan.
- 20. marca sa uskutočnilo v divadelnej sále MsKS verejné zhromaždenie občanov Zlatých Moraviec s primátorom mesta Ing. Petrom Orbanom.
- Spoločné zariadenie „Materská škola a detské jasle“ na Kalinčiakovej ulici si pripomenuli 25. výročie svojho vzniku.

- V tomto mesiaci oslávil svoje životné jubileum - 50 rokov akad. sochár Štefan Partl ktorý žije a tvorí v našom meste.
- Pri príležitosti Dňa učiteľov sa v aule Gymnázia J.K. uskutočnil koncert učiteľov Základnej umeleckej školy v Zlatých Moravciach, ktorý venovali všetkým učiteľom miestnych škôl.
- V marci sa zišiel v Dome športu v Bratislave I. ustanovujúci zjazd Slovenského orla. Region Zlatých Moraviec ako delegáti zastupovali Ing. Cyril Lazúr, M. Kvaltényiová, František Herman a Ing. Milan Šumný, ktorý bol zvolený do výboru Slovenského orla.
- Zástupca primátora mesta Peter Hlavačka slávnostne odovzdal 44 povolávacích rozkazov na výkon vojenskej služby mladým zlatomoraveckým chlapcom.

Apríl

- Prvý deň tohoto mesiaca patrila divadelná sála dvom seansom zdravia so slovenským psychoterapeutom Jánom Pravdom.
- Mestské zastupiteľstvo na svojom 9. zasadnutí schválilo z mestského rozpočtu dotáciu vo výške 15.000 Kčs pre Detský folklórny súbor „Zlatňanka“, ktorý bude naše mesto reprezentovať na Medzinárodnom festivale folklóru v Litve. Ďalej zastupiteľstvo schválilo pána Gabriela Kordoša za riaditeľa Mestského podniku Službyt a pána Jozefa Čuláka do funkcie náčelníka mestskej polície.
- 5. apríla sa v Bratislave bežal 40. ročník Národného behu Devín-Bratislava, ktorého sa zúčastnili aj športovci zo Zlatých Moraviec: L.Kováč, MUDr.M.Kosorin, Ing.L.Hudec, M.Horvát, MUDr.R.Urbanovič, J.Novota, MUDr.I.Fulle, A.Stoilová, E. Pročeňová.
- Pri Obvodnom úrade v Zlatých Moravciach bolo v tomto mesiaci zriadené Živnostenské oddelenie, ktorého vedúcim bol menovaný pán Ing. Miroslav Valkovič.
- V tomto mesiaci neznámi páchatelia odcudzili z kalvárie z kaplnky č. 10 plastický reliéf z krížovej cesty Ježiša Krista. Vyše 100 rokov starý reliéf bol zhotovený z lipového dreva.
- Ako každý rok aj teraz sa konal 17. ročník Behu oslobodenia mesta. Zúčastnilo sa ho 159 pretekárov.
- 27. apríla sa konala slávnostná akadémia pri príležitosti 170 výročia narodenia Janka Kráľa. Slávnosť bola v aule Gymnázia. Účinkovali na nej herci - rodáci zo Zlatých Moraviec.
- V tento deň zavítal do ZŠ na Robotníckej ulici slovenský spisovateľ Ladislav Ťažký, ktorý medzi iným spomenul svoje poslanie v súčasnej funkcii čestného predsedu Matice slovenskej, rozviedol myšlienku štúrovcov a zlatomoravecký region poctil názvom „liaheň kultúry“.
- Stavanie mája v našom meste má svoju dlhoročnú tradíciu. V tomto roku sme ho stavali 30. apríla na námestí. Vyzdobili ho deti z folklórneho súboru „Zlatňanka“ pričom im pomáhali pracovníci MsKS a Technických služieb mesta.

Máj

- Na začiatku mesiaca odišiel Folklórny súbor Inovec a Divadelný krúžok GJK na štvordňový zájazd do mesta Nadlac v Rumunsku. Ich hosťiteľmi boli Slováci a Česi z dedinky Peregu Mare.
- 9.-17. mája bola v klube dôchodcov otvorená autorská výstava fotografií členov Klubu prírody pri ÚV Českého mysliveckého zväzu. Výstava bola zorganizovaná v spolupráci MsKS Zlaté Moravce, Lesy Topolčianky š.p. a Zotavovňa ROH zámok Topolčianky.
- V Tekovských novinách č. 9. zo 7.5.1992 je uvedený profil mladého športovca Petra Jančoviča, reprezentanta ČSFR v trávovom lyžovaní, účastníka majstrovstiev sveta, Európskeho pohára a Medzinárodných FIS pretekov. Peter Jančovič je odchovanec TJ Calex Zlaté Moravce.
- 11. mája krátko pred deviatou hodinou podpísali v Bratislave zástupcovia rakúskej firmy Wienerberger a Hydrostavu Bratislava zmluvu na vytvorenie spoločného podniku Wienerberger-Slovenské tehelne s r.o. Zlaté Moravce.
- Pri príležitosti Dňa matiek sa uskutočnil dňa 15. mája v divadelnej sále MsKS zábavný program „Mamičke k sviatku“ s ľudovou hudbou Mirka Dudíka a herečky Magdy Pavelekovej.
- 15. mája sa uskutočnilo ďalšie kolo dražieb prevádzkových jednotiek. Dražili sa potraviny na námestí A. Hlinku, sklad dopravy na Sládkovičovej ulici a stánok PNS č.3.
- Základná škola v Žitavanoch oslávila 30 výročie svojho vzniku
- Detský folklórny súbor „Zlatňanka“ od 13-19. mája reprezentoval našu vlasť a mesto Zlaté Moravce na Medzinárodnom festivale detských folklórnych súborov v Meste Kaunas v Litovskej republike.
- Primátor mesta Ing. Peter Orban prijal v Obradnej sieni ZM 20 ročnú jubilantku - Ženský spevácky zbor Calexanka. Zaželať im veľa zdravia a mnoho pekných pesničiek.
- V polovici mája sa v priestoroch vinárne na Bernolákovej ulici stretli na hodnotiacej členskej schôdzi členovia Združenia podnikateľov Slovenska Tekov.
- V tomto mesiaci sa uskutočnil šachový prebor ČSFR nepočujúcich vo Vlašime. Zlatomoravecký šach reprezentoval Peter Frajka, ktorý obsadil pekné piate miesto.
- 24. mája sa stretli na Vrškoch v Žitavanoch nadšenci automobilového športu. V súťaži o majstra Slovenska v autokrose obsadil I.miesto Miroslav Lašak a v súťaži o majstra ČSFR Karel Havel. Prítomných bolo 4000 divákov.
- RKS z Nitry uskutočnilo v MsKS obvodné kolo v umeleckom prednese poézie a prózy stredoškôľakov pre obvody Zlaté Moravce a Vráble. Do okresného kola postúpili: Hermanová, Valachovičová, Masárová, Zemanovičová, Kubeková. Všetky z Gymnázia J.K. v Zlatých Moravciach.
- Na konci mesiaca folklórny súbor „Inovec“ roztlieskal divákov v maďarskom meste Godolo neďaleko Budapešti.

Jún

- 5.-6. júna sa konali voľby do federálneho a republikových parlamentov. Kandidátom na poslanca do FZ - snemovne národov za region Zlaté Moravce bol za demokratickú stranu MUDr.R. Hudák, za hnutie za demokratické Slovensko Ing.M.Rajčan, za SNS Ing.J.Martinec, za stranu demokratickej ľavice do SNR F.Rumanko.
- 1. júna sa Dom detí a mládeže premenoval na „Centrum voľného času a mládeže „Spektrum“.
- Mestské zastupiteľstvo na svojom 10. zasadnutí odsúhlasilo založenie finančného fondu na obnovu stavebnej pamiatky Janka Kráľa.
- 23-24. júna sa v GJK uskutočnil I.ročník literárnej súťaže a II.ročník recitačnej prehliadky „Kráľove dumky“ pri príležitosti 170 výročia narodenia básnika Janka Kráľa.
- Primátor mesta Ing. Peter Orban prijal v obradnej sieni v dopoludňajších hodinách najlepších žiakov základných škôl. Popoludní prijal absolventov stredných škôl zo Zlatých Moraviec
- 40. výročie svojho založenia oslávila „Stavba“ výrobné družstvo Topolčany - prevádzka Zlaté Moravce.

Júl

- Vatra zvrchovanosti sa na námestí A.H rozhorela 17. júla o 21. hodine a svojim svetlom a teplom hlásala, že tisíc ročné úsilie slovenského národa o svojbytnosť sa naplnilo. Stovky Zlatomoravčanov, starých mladých a detí so zimomriavkami na tele si vo svojom vedomí ukladali slovíčko k slovíčku, verš k veršu, z revolučnej básne štúrovského básnika Sama Chalúpku Mor ho, ktorú predniesol zástupca primátora Peter Hlavačka. Vystúpenie primátora mesta Ing. Petra Orbana vlialo do vedomia a sŕdc prítomných optimizmus a vieru v lepší život, aj keď nie hneď, ale iba postupne. Pri tejto príležitosti bola posadená na námestí lipka, ktorá bude pripomínať tento historický deň.
- Uplynul školský rok, ktorý sa zapísal do dejín ako rok vzniku Základnej školy svätého Don Bosca v Zlatých Moravciach. Škola vznikla z vôle veriacich a vďaka Bohu má dnes za sebou úspešný rok existencie.
- 28. júla Jednota spotrebné družstvo Nitra dala do prevádzky obchodné centrum Žitava - predajňu potravín a mäsa na Hviezdoslavovej ulici.
- Na konci školského roku v GJK bola udelená Cena MUDr.Koreca v hodnote 2000 Kčs najlepším študentom: Hanke Sekerešovej a Petrovi Kováčovi. Je to cena za výborné študijné výsledky a úspešnú reprezentáciu školy. Peňažnú odmenu 3000 Kčs venoval študentom rektor VŠP v Nitre prof. Kabat týmto žiakom:Gabrie-

le Paučekovej, Viere Rožekovej, Martine Neštrákovéj, Romanovi Rajtárovi, Alene Taligovej a Pavlovi Borodovčákovi.

August

- Cestné stavby š. p. Nitra dali do užívania ďalšiu z komunikácií na území mesta a to štátnu cestu II/511 na ulici Sládkovičovej v hodnote 6 miliónov Kčs a na ul. Šoltésovej v hodnote 1,7 mil. Kčs.
- V noci zo 17 na 18 augusta sa neznámi páchatelia vlámali do múzea kde svoj lup zamerali na väčšie množstvo historických zbraní, kordov a olejomalieb.
- Folklórny súbor „Inovec“ na pozvanie starostu mesta Morlenbachu Lotharda Knopfa a členov domácej folklórnej skupiny uskutočnil 6 dňový zájazd s vystúpeniami po nemeckých mestách.
- Mestské oslavy Slovenského národného povstania sa konali 28. augusta na námestí Andreja Hlinku. Vencami vďaka obyvateľia mesta vzdali hold všetkým tým, ktorí v boji proti fašizmu položili svoje životy, aj za našu súčasnosť a budúcnosť.
- V auguste bola daná do prevádzky svetelná signalizácia na hlavnej križovatke ul. 1. mája a pri fabrike Calex a.s.

September

- Začiatkom septembra si Tekovské noviny, regionálny dvojtýždenník občanov horného Požitavia, pripomínajú I.výročie svojho vzniku. Skutočnosť, že v našom zlatomoraveckom regióne máme vlastné noviny je dobrou vizitkou nielen pre Zlaté Moravce ale aj pre obce obvodu. Pri tejto príležitosti sa redakcia TN rozhodla, že budú mať krstniatko. Bude ním dieťaťko, ktoré sa ako prvé narodí v Zlatomoraveckej nemocnici dňa 12.IX.1992. Narodilo sa, volá sa Lucia Mášiková.
- V piatok 11. IX. t.r. sa v obradnej sieni MsKS stretli dopisovatelia Tekovských novín. Bolo ich vyše dvadsať. K slávnostnej atmosfére prispelo aj vystúpenie folklórnej skupiny Zlatňanka. Na stretnutí boli aj hostia z vydavateľstva TN z Juniorpress-u v Banskej Bystrici.
- Primátor mesta Ing. Peter Orban 11. septembra prijal v priestoroch mestského úradu vedenie DFS GIJELE z Litvy pani Zitu Veškeiliene a pána Kestutisa Jackevičusa. Počas ich pobytu v Zlatých Moravciach sa starali o ich program manželia Lazúrovci.
- 25. septembra sa konali okresné ľahkoatletické preteky veteránov v Nitre. Zlaté Moravce reprezentoval František Herman, kde v hode oštepom vybojoval I.miesto.
- Na 30 ročníku celoslovenskej súťaže výtvarných prác neprofesionálnej tvorby v Dubnici sa zúčastnili štyria členovia výtvarného krúžku pri ZK Calex Oľga Grečárová, Mikuláš Horváth, František Herman a Dušan Koval.
- 23. septembra sa dožil Teodor Jasek zo Sládkovičovej ulice vzácnych 92 rokov svojho života.

- V tomto mesiaci vystupoval aj v našom meste hudobnotanečný súbor rumunských Slovákov z miest Arad a Peregu Mare. Prišli na pozvanie FS Inovec. Mladí hudobníci „Mandolínovej orches-tri“ urobili veľmi pôsobivé vystúpenie.

Október

- 11. októbra sa uskutočnil na Vrškoch v Žitavanoch I. Tekovský autokros. Pod týmto názvom je toto významné motoristické po-dujatie zapísané v medzinárodnom kalendári, ktorý vydala FIA v Paríži. Po dramatickom súboji víťazom medzinárodného prete-ku sa stal Rakúšan Johan Braustingl, ktorý zároveň vytvoril rekord trate časom 9,1444 min. Predpokladáme, že týmto prete-kom sa začína písať nová história medzinárodných tekovských motokrosov - autokrosov.
- 14. októbra navštívili naše mesto herci z Martina. V divadel-nej sále MsKS sa predstavili hrou „Sluha dvoch pánov“.
- V obradnej sieni pripli dievčatá 30 povolancom pierka pri ich odchode na základnú vojenskú službu. Z rúk zástupcu primátora Petra Hlavačku si prevzali povolačacie rozkazy.
- Stredné odborné učilište strojárske v rámci družobných vzťa-hov nadviazali spoluprácu s holandským centrom VEV. Pripravi-li program pod názvom „Rozvoj elektrotechnického učňovského školstva v ČSFR“.
- 19. októbra sa konalo v areáli GJK oblasťné kolo športových hier pracovníkov školstva zo západoslovenského regionu o Pu-tovný pohár riaditeľa Školskej správy VII. v Bratislave.
- 22. októbra v jedálni SOU strojárskeho bol večierok uvítania prvákov do cechu strojárskeho.
- Koncom mesiaca získali zlatomoraveckí amatérski výtvarníci 6 diplomov na okresnej výstave v Nitre.

November

- 5. novembra sa uskutočnili v našom meste Majstrovstvá Sloven-ska v cezpoľnom behu rezortu Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SR. Štart bol na štadióne TJ Tatran Topoľčianky a tra-sa behov sa uskutočnila v topoľčianskom parku.
- 6. novembra sa dožil svojich osemdesiatin pán profesor Alojz Valach. V tento deň ho privítal v obradnej sieni primátor mesta Ing. Peter Orban, kde sa oslávenec zapísal aj do pamät-nej knihy.
- 10. novembra bola otvorená výstava obrazov v ZKO Calex. Vys-tavované boli práce členov Združenia amatérskych výtvarníkov, ktorí pracujú v tomto závodnom klube. Výstavu navštívilo 500 ľudí.
- V utorok 17. novembra t.r. bola podpísaná primátorom mesta spoločenská zmluva o vstupe mesta Zlaté Moravce do spoločného podniku. Nový podnik sa nazýva Wienerberger-Slovenské tehelne spol. s r. o. a sídlo má v Zlatých Moravciach.

- V tomto mesiaci bol založený v Klube dôchodcov na ul. 1. mája Klub práce, ktorý bude slúžiť nezamestnaným spoluobčanom.
- „Veľkí pomáhajú najmenším“ je názov fondu, ktorý vyhlásili pracovníci detského oddelenia našej nemocnice pre choré deti.
- Folklórny súbor Inovec reprezentoval naše mesto v Turecku v meste Mugla pri Stredozemnom mori. Pozval ich starosta mesta a organizátori VII. kultúrneho festivalu.

December

- 2. decembra Mestské zastupiteľstvo vyhlásilo podľa zákona o obecnom zriadení na 16. januára 1993 hlasovanie obyvateľov mestskej časti Žitavany o jej odlúčení od mesta Zlaté Moravce
- Začiatkom decembra Technické služby mesta dali do prevádzky zimný štadión.
- Oslavy Mikuláša začali už 4. decembra. Mikuláš so svojim sprievodom navštívil detskú nemocnicu, všetky materské a základné školy a obdaroval aj deti v meste, s ktorými sa stretol.
- 6. decembra zavítalo do Zlatých Moraviec Divadlo Andreja Bagara z Nitry. Predstavilo sa s veselohrou od Stanislava Štepku „O čo ide“.
- 18. decembra bol Vianočný koncert na balkóne MsKS. Sviatočnými koledami sa predstavil FS Inovec pod vedením Ing. Bakalára a Ing. Peňažku. Na konci programu primátor mesta zaželel všetkým obyvateľom, spoluobčanom veľa zdravia a všetko dobré do nového roku.